Eiropas Parlaments
2019-2024

Pilsoņu brīvību, tieslietu un iekšlietu komiteja

2023/0371(COD)

19.2.2024

***I
ZIŅOJUMA PROJEKTS

par priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes regulai, ar ko attiecībā uz apturēšanas mehānisma pārskatīšanu groza Regulu (ES) 2018/1806
(COM(2023)0642 – C9-0392/2023 – 2023/0371(COD))

Pilsoņu brīvību, tieslietu un iekšlietu komiteja

Referents: *Matjaž Nemec*

Izmantoto apzīmējumu skaidrojums

*	Apspriežu procedūra
***	Piekrišanas procedūra
***I	Parastā likumdošanas procedūra (pirmais lasījums)
***II	Parastā likumdošanas procedūra (otrais lasījums)
***III	Parastā likumdošanas procedūra (trešais lasījums)

(Norādītā procedūra pamatojas uz akta projektā ierosināto juridisko pamatu.)

Grozījumi akta projektā

Parlamenta grozījumi, kas sagatavoti divās slejās

Svītrotās teksta daļas iezīmē ***treknā slīprakstā*** kreisajā slejā. Aizstātās teksta daļas iezīmē ***treknā slīprakstā*** abās slejās. Jauno tekstu iezīmē ***treknā slīprakstā*** labajā slejā.

Pirms katra grozījuma ievietotā informācijas bloka pirmā un otrā rinda norāda uz attiecīgo teksta daļu izskatāmajā akta projektā. Ja grozījums attiecas uz spēkā esošu aktu, ko paredzēts grozīt ar akta projektu, informācijas blokā papildus iekļauj trešo un ceturto rindu, kurās attiecīgi norāda spēkā esošo aktu un atbilstīgo teksta vienību tajā.

Parlamenta grozījumi, kas sagatavoti kā konsolidēts teksts.

Jaunās teksta daļas iezīmē ***treknā slīprakstā***. Svītrotās teksta daļas iezīmē ar simbolu ▌ vai pārsvītro. Aizstātās teksta daļas iezīmē, ierakstot jauno tekstu ***treknā slīprakstā*** un izdzēšot vai pārsvītrojot aizstāto tekstu.
Tas neattiecas uz tīri tehniska rakstura grozījumiem, kurus izdara attiecīgie dienesti, gatavojot galīgo tekstu. Tie netiek iezīmēti.

SATURA RĀDĪTĀJS

Lpp.

EIROPAS PARLAMENTA NORMATĪVĀS REZOLŪCIJAS PROJEKTS 5

PASKAIDROJUMS 10

PIELIKUMS. VIENĪBAS VAI PERSONAS, NO KURĀM REFERENTS IR SAŅĒMIS PIENESUMU.....13

EIROPAS PARLAMENTA NORMATĪVĀS REZOLŪCIJAS PROJEKTS

par priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes regulai, ar ko attiecībā uz apturēšanas mehānisma pārskatīšanu groza Regulu (ES) 2018/1806 (COM(2023)0642 – C9-0392/2023 – 2023/0371(COD))

(Parastā likumdošanas procedūra: pirmais lasījums)

Eiropas Parlaments,

– ņemot vērā Komisijas priekšlikumu Eiropas Parlamentam un Padomei (COM(2023)0642),

– ņemot vērā Līguma par Eiropas Savienības darbību 294. panta 2. punktu un 77. panta 2. punkta a) apakšpunktu, saskaņā ar kuriem Komisija tam ir iesniegusi priekšlikumu (C9-0392/2023),

– ņemot vērā Līguma par Eiropas Savienības darbību 294. panta 3. punktu,

– ņemot vērā Reglamenta 59. pantu,

– ņemot vērā Pilsoņu brīvību, tieslietu un iekšlietu komitejas ziņojumu (A9-0000/2024),

1. pieņem pirmajā lasījumā turpmāk izklāstīto nostāju;

2. prasa Komisijai priekšlikumu Parlamentam iesniegt vēlreiz, ja tā savu priekšlikumu aizstāj, būtiski groza vai ir paredzējusi to būtiski grozīt;

3. uzdod priekšsēdētājai Parlamenta nostāju nosūtīt Padomei un Komisijai, kā arī dalībvalstu parlamentiem.

Grozījums Nr. 1

Regulas priekšlikums
2. apsvērums

Komisijas ierosinātais teksts	*Grozījums*
(2) Mehānisms atbrīvojuma no vīzas prasības apturēšanai uz laiku Regulas (ES) 2018/1806 II pielikumā uzskaitīto trešo valstu valstspiederīgajiem (“apturēšanas mehānisms”) būtu jāstiprina, lai Savienības rīcībā būtu efektīvāks aizsardzības pasākums, kura mērķis ir novērst plašāku neatbilstīgas migrācijas un sabiedriskās kārtības un drošības apdraudējuma risku	(2) Mehānisms atbrīvojuma no vīzas prasības apturēšanai uz laiku Regulas (ES) 2018/1806 II pielikumā uzskaitīto trešo valstu valstspiederīgajiem ("apturēšanas mehānisms") būtu jāstiprina, lai Savienības rīcībā būtu efektīvāks aizsardzības pasākums, kura mērķis ir novērst plašāku neatbilstīgas migrācijas un sabiedriskās kārtības un drošības apdraudējuma risku

klāstu, ko rada minētajā II pielikumā uzskaitītās trešās valstis, kā arī iespējamus minētā trešo valstu atbrīvojuma no vīzas prasības pārkāpumus, kas izriet no ieguldītājiem paredzētu pilsonības shēmu darbības.

klāstu, ko rada minētajā II pielikumā uzskaitītās trešās valstis, kā arī iespējamus minētā trešo valstu atbrīvojuma no vīzas prasības pārkāpumus, kas izriet no ieguldītājiem paredzētu pilsonības shēmu darbības***, un neatbilstību konkrētajām prasībām, jo īpaši tām, kas attiecas uz Savienības ārējām attiecībām ar attiecīgo trešo valsti, tostarp cilvēktiesību un pamatbrīvību apsvērumiem***.

Or. en

Grozījums Nr. 2

Regulas priekšlikums
6.a apsvērums (jauns)

Komisijas ierosinātais teksts	*Grozījums*
	(6a) Gadījumos, kas saistīti ar Savienības ārējām attiecībām ar attiecīgo trešo valsti, jo īpaši cilvēktiesību un pamatbrīvību apsvērumiem, vajadzētu būt iespējai aktivizēt apturēšanas mehānismu. Šajos apsvērumos būtu jāietver: tādu divpusējo vai daudzpusējo nolīgumu pārkāpšana, kuri noslēgti starp Savienību vai Savienību un dalībvalstīm, no vienas puses, un attiecīgo trešo valsti, no otras puses; attiecīgās trešās valsts izdarīti nopietni starptautisko tiesību un standartu, tostarp starptautisko cilvēktiesību, pārkāpumi, tostarp starptautisku tiesu lēmumu un nolēmumu nepildīšana; attiecīgās trešās valsts īstenota agresija pret vienu vai vairākām dalībvalstīm vai Savienību; attiecīgās trešās valsts izdarīti nopietni cilvēktiesību pārkāpumi, tostarp aborta veikšanas un LGBTQ+ personu kriminmāla sodīšana un nāves soda ieviešana vai piemērošana; un attiecīgo to Savienības sankciju nepildīšana, kas ir piemērotas attiecīgajai trešai valstij.

Or. en

Grozījums Nr. 3

Regulas priekšlikums
1. pants – 1. daļa – 2. punkts
Regula (ES) 2018/1806.
8.a pants – 1. punkts – d apakšpunkts – ii punkts

Komisijas ierosinātais teksts	*Grozījums*
ii) hibrīddraudi;	***svītrots***

Or. en

Pamatojums

Referents uzskata, ka šis pamatojums būtu jāapsver saistībā ar Savienības ārējām attiecībām ar attiecīgo trešo valsti, kā ierosināts ga) apakšpunktā.

Grozījums Nr. 4

Regulas priekšlikums
1. pants – 1. daļa – 2. punkts
Regula (ES) 2018/1806.
8.a pants – 1. punkts – ga apakšpunkts (jauns)

Komisijas ierosinātais teksts	*Grozījums*
	ga) neatbilstība konkrētajām prasībām, kuru pamatā ir 1. pants, jo īpaši tām, kas attiecas uz Savienības ārējām attiecībām ar attiecīgo trešo valsti, tostarp cilvēktiesību un pamatbrīvību apsvērumiem, kas izriet no jebkuras tālāk minētās situācijas:
	i) tādu divpusējo un daudzpusējo nolīgumu pārkāpšana, kuri noslēgti starp Savienību vai Savienību un dalībvalstīm, no vienas puses, un attiecīgo trešo valsti, no otras puses;
	ii) attiecīgās trešās valsts izdarīti nopietni starptautisko tiesību un standartu, tostarp starptautisko cilvēktiesību, pārkāpumi, tostarp starptautisku tiesu lēmumu un nolēmumu nepildīšana;
	iii) attiecīgās trešās valsts īstenota agresija pret vienu vai vairākām

dalībvalstīm vai Savienību;

iv) attiecīgās trešās valsts izdarīti nopietni cilvēktiesību pārkāpumi, tostarp aborta veikšanas un LGBTQ+ personu krimināla sodīšana un nāves soda ieviešana vai piemērošana;

v) attiecīgo to Savienības sankciju nepildīšana, kas ir piemērotas attiecīgajai trešai valstij;

Or. en

Pamatojums

Priekšlikuma 1. pantā ir noteikts pamats atbrīvojumam no vīzas prasības trešo valstu valstspiederīgajiem, kuri ceļo uz dalībvalstu teritoriju, izvērtējot dažādus kritērijus katrā gadījumā atsevišķi, un 8. pantā ir ietverts pamatojums minētā atbrīvojuma apturēšanai. Tomēr pastāv plaisa starp nosacījumiem, ko piemēro atbrīvojumam no vīzas, un tā apturēšanas pamatojumiem, jo īpaši saistībā ar Savienības ārējām attiecībām ar attiecīgo trešo valsti, tostarp cilvēktiesību un pamatbrīvību apsvērumiem. Referents vēlas šo plaisu likvidēt, 8. pantā paplašinot apturēšanas pamatojumus.

Grozījums Nr. 5

Regulas priekšlikums
1. pants – 1. daļa – 2. punkts
Regula (ES) 2018/1806.
8.c pants – 1. punkts – 2.a daļa (jauna)

Komisijas ierosinātais teksts	*Grozījums*
	Komisija uzrauga to, vai konkrētās prasības, kuru pamatā ir 1. pants, tiek nepārtraukti izpildītas, jo īpaši Savienības ārējās attiecībās ar attiecīgo trešo valsti, bet attiecībā uz trešām valstīm, kas uzskaitītas II pielikumā un kam tiek piemērota vīzu režīma liberalizācija — apturēšanas pamatojumus, kā noteikts 8.a panta 1. punkta ga) apakšpunktā.

Or. en

Grozījums Nr. 6

Regulas priekšlikums
1. pants – 1. daļa – 2. punkts

Regula (ES) 2018/1806.
8.d pants – 1. punkts

Komisijas ierosinātais teksts	*Grozījums*
1. Komisija ziņo Eiropas Parlamentam un Padomei par uzraudzību, kas veikta saskaņā ar 8.c panta 1. punktu ***attiecībā uz trešām valstīm, kuras ir uzskaitītas II pielikumā, jo ir sekmīgi noslēgts dialogs par vīzu režīma liberalizāciju starp Savienību un minēto trešo valsti, vismaz reizi gadā un septiņus gadus pēc dienas, kad stājas spēkā vīzu režīma liberalizācija attiecībā uz šīm trešām valstīm, un pēc šā perioda beigām –*** tad, kad Komisija to uzskata par vajadzīgu, vai pēc Eiropas Parlamenta vai Padomes pieprasījuma. Ziņojumā galvenā uzmanība tiek pievērsta trešām valstīm, kuras Komisija, pamatojoties uz konkrētu un uzticamu informāciju, uzskata par tādām, kas vairs neatbilst konkrētām prasībām, kuru pamatā ir 1. pants un kuras tika izmantotas, lai novērtētu, cik atbilstīgi ir piešķirt vīzu režīma liberalizāciju.	1. Komisija ***katru gadu*** ziņo Eiropas Parlamentam un Padomei par uzraudzību, kas veikta saskaņā ar 8.c panta 1. punktu***, un jo īpaši*** tad, kad Komisija to uzskata par vajadzīgu, vai pēc Eiropas Parlamenta vai Padomes pieprasījuma. Ziņojumā galvenā uzmanība tiek pievērsta trešām valstīm, kuras Komisija, pamatojoties uz konkrētu un uzticamu informāciju, uzskata par tādām, kas vairs neatbilst konkrētām prasībām, kuru pamatā ir 1. pants un kuras tika izmantotas, lai novērtētu, cik atbilstīgi ir piešķirt vīzu režīma liberalizāciju.

Or. en

PASKAIDROJUMS

1. Vispārīga informācija

Viens no ES vīzu politikas pamatpīlāriem ir Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2018/1806, kurā ir uzskaitītas tās trešās valstis, kuru valstspiederīgajiem, šķērsojot dalībvalstu ārējās robežas, ir jābūt vīzām, kā arī tās trešās valstis, uz kuru valstspiederīgajiem minētā prasība neattiecas, ja uzturēšanās ilgums nepārsniedz 90 dienas 180 dienu laikposmā.

Tajā ir noteikti pamatprincipi, ar kuriem saskaņā tiek piemērota vīzu režīma liberalizācija, iekļauts t. s. "pozitīvo" jeb no vīzas prasības atbrīvoto trešo valstu saraksts un "negatīvo" jeb to trešo valstu saraksts, kuru valstspiederīgajiem vīzas ir vajadzīgas, un tajā ir paredzēti aizsardzības pasākumi gadījumiem, kad bezvīzu režīmu varētu apturēt, izmantojot divus pamatmehānismus, proti, savstarpējības mehānismu un apturēšanas mehānismu, kā arī procedūras to iedarbināšanai.

Saskaņā ar abu likumdevēju aicinājumiem pārskatīt apturēšanas mehānismu, lai to vairāk pielāgotu jaunajām problēmām, Eiropas Komisija 2023. gada oktobrī iesniedza mērķtiecīgu priekšlikumu par apturēšanas mehānisma pārskatīšanu, lai to stiprinātu un uzlabotu vairākus tā elementus. Ierosinātā pārskatīšana attiecas uz 8. panta pārskatīšanu un ietver vairākus būtiskus grozījumus, kas attiecas uz apturēšanas iespējamajiem pamatojumiem, kā arī uz procedūrām.

Šis apturēšanas mehānisms pirmo reizi tika ieviests 2013. gadā[1] ar galveno mērķi ļaut uz laiku apturēt atbrīvojumu no vīzas prasības pēkšņa un būtiska neatbilstīgas migrācijas pieauguma gadījumā. Pēc tam šis mehānisms 2017. gadā[2] tika pārskatīts tā, lai dalībvalstīm būtu vieglāk ziņot par apstākļiem, kuru dēļ var aktivizēt apturēšanas mehānismu, un lai Komisija varētu iedarbināt mehānismu pēc savas ierosmes.

2. Ierosinātie apturēšanas mehānisma grozījumi

Komisija savā jaunākajā priekšlikumā ir veikusi vairākas izmaiņas pašreizējā mehānismā. Ir ierosināti jauni apturēšanas pamatojumi attiecībā uz hibrīddraudiem, piemēram, valsts atbalstītu migrantu instrumentalizāciju, kuras mērķis ir destabilizēt vai graut sabiedrību un svarīgas institūcijas, kā arī jauni pamatojumi, īpaši pievēršoties ieguldītājiem paredzētām pilsonības shēmām, kuras pašlaik darbojas vairākās trešās valstīs, kas ir atbrīvotas no vīzas prasības.

Turklāt ir pievienots jauns apturēšanas pamatojums, lai aptvertu gadījumus, kad tas, ka II pielikumā uzskaitīta trešā valsts nav saskaņojusi savu vīzu politiku ar Savienības vīzu politiku, varētu radīt situācijas, kad trešo valstu valstspiederīgie, kas nav minētās trešās valsts valstspiederīgie, likumīgi ierodas minētās trešās valsts teritorijā un pēc tam nelikumīgi ieceļo

---

[1] Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1289/2013 (2013. gada 11. decembris), ar kuru groza Padomes Regulu (EK) Nr. 539/2001, ar ko izveido to trešo valstu sarakstu, kuru pilsoņiem, šķērsojot dalībvalstu ārējās robežas, ir jābūt vīzām, kā arī to trešo valstu sarakstu, uz kuru pilsoņiem šī prasība neattiecas (OV L 347, 20.12.2013., 74.–80. lpp.).

[2] Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2017/371 (2017. gada 1. marts), ar kuru groza Padomes Regulu (EK) 539/2001, ar ko izveido to trešo valstu sarakstu, kuru pilsoņiem, šķērsojot dalībvalstu ārējās robežas, ir jābūt vīzām, kā arī to trešo valstu sarakstu, uz kuru pilsoņiem šī prasība neattiecas (apturēšanas mehānisma pārskatīšana) (OV L 61, 8.3.2017., 1.–6. lpp.).

dalībvalstu teritorijā.

Šajā priekšlikumā ir paredzēta arī jauna iespēja Komisijai pēc katra gadījuma izvērtēšanas apsvērt dažādus robežlielumus, lemjot par to, vai apturēt atbrīvojumu no vīzas prasības gadījumos, kad būtiski pieaug neatbilstīga migrācija vai tādu nepamatotu patvēruma pieteikumu vai smagu noziedzīgu nodarījumu skaits, kas saistīti ar minētās trešās valsts valstspiederīgajiem.

Priekšlikumā ir arī mainīta procedūra un nosacījumi, saskaņā ar kuriem dalībvalsts sniedz paziņojumu Komisijai, ja tā saskaras ar vienu vai vairākiem apstākļiem, kas pamato apturēšanu, un procedūra, kā Komisija izskata šādu paziņojumu. Ar šo priekšlikumu tiek grozīts arī atsauces laikposms, kurā jānosaka, vai pastāv apstākļi, kas var izraisīt apturēšanu.

Turklāt Komisijai būs pienākums regulāri uzraudzīt apturēšanas pamatojuma esību attiecībā uz visām II pielikumā uzskaitītajām trešām valstīm un procedūru apturēšanas mehānisma iedarbināšanai, kura balstās uz pašas Komisijas analīzi par šāda pamatojuma esību.

Šo procedūru papildus groza, palielinot atbrīvojuma no vīzas prasības pagaidu apturēšanas ilgumu no 9 mēnešiem līdz 12 mēnešiem (pirmajā posmā) un no 18 mēnešiem līdz 24 mēnešiem (otrajā posmā), kā arī ir ieviesta jauna steidzamības procedūra gadījumiem, kad ir nepieciešama tūlītēja Komisijas rīcība.

3. Referenta nostāja

Tā kā pēdējo gadu laikā bezvīzu režīms ir attiecināts uz vairākām jaunām trešām valstīm, kā arī visā pasaulē pastāvīgi rodas jaunas problēmas un krīzes, referents uzskata, ka ES ir nepieciešami efektīvi un pietiekami instrumenti šādu problēmu risināšanai, tostarp vīzu politikas jomā.

Tādēļ referents lielā mērā atbalsta Komisijas mērķi un vajadzību stiprināt un uzlabot vīzas prasības apturēšanas mehānismu. Ir vērts norādīt, ka apturēšanas mehānisms kopš tā ieviešanas 2013. gadā ir ticis iedarbināts tikai vienreiz. Tas notika Vanuatu gadījumā, jo ES radās bažas par tās ieguldītājiem paredzēto pilsonības shēmu darbību, un Padome 2022. gada martā pieņēma daļēju apturēšanu, pēc tam 2022. gada oktobrī pieņemot pilnīgu apturēšanu, kas joprojām ir spēkā.

Tā kā pasaule nepārtraukti mainās un ES rīcībpolitika un bezvīzu režīms attīstās, referents uzskata, ka apturēšanas mehānisma pārskatīšanā ES vīzu politika būtu jāvērtē holistiski, ņemot vērā visus aspektus.

Referents uzskata, ka pastāv plaisa starp nosacījumiem, kas attiecas uz atbrīvošanu no ES vīzas prasības, kuras pamatā ir dažādu kritēriju izvērtēšana katra gadījumā atsevišķi, un pamatojumiem minētā atbrīvojuma apturēšanai. Turklāt referents uzskata, ka pretrunas jo īpaši pastāv saistībā ar ES ārējām attiecībām ar attiecīgām trešām valstīm, tostarp cilvēktiesību un pamatbrīvību apsvērumiem.

Šajā saistībā referents uzskata, ka pamatojumos bezvīzu režīma apturēšanai attiecībā uz trešo valsti ir jāietver apsvērumi, kas attiecas uz ES vai — noteiktos gadījumos — dalībvalstu ārējām attiecībām ar attiecīgo trešo valsti.

Šajos apturēšanas pamatojumos citstarp būtu jāietver: **a)** tādu divpusējo un daudzpusējo nolīgumu pārkāpšana vai apturēšana, kuri noslēgti starp ES vai ES un dalībvalstīm, no vienas puses, un attiecīgām trešām valstīm, no otras puses; **b)** attiecīgās trešās valsts izdarīti nopietni starptautisko tiesību un standartu, tostarp starptautisko humanitāro tiesību, pārkāpumi, tostarp starptautisku tiesu lēmumu un nolēmumu nepildīšana; **c)** attiecīgās trešās valsts īstenota agresija pret vienu vai vairākām dalībvalstīm vai Savienību; **d)** attiecīgās trešās valsts izdarīti nopietni cilvēktiesību pārkāpumi, tostarp aborta veikšanas un LGBTQ+ personu krimināla sodīšana, kā arī nāves soda ieviešana vai piemērošana; un **e)** attiecīgo ES sankciju nepildīšana.

Turklāt referents uzskata, ka ir regulāri jāvērtē tas, kā pamata pamatojumus pilda trešās valstis, kuras gūst labumu no vīzu režīma liberalizācijas, kas neizriet no vīzu režīma liberalizācijas dialoga sekmīgas noslēgšanas. Šajā saistībā referents atbalsta Komisijas priekšlikumu par to, ka ir jāuzrauga apturēšanas pamatojumu pastāvēšana attiecībā uz visām trešām valstīm, tomēr ir nešaubīgi jāietver apsvērumi, kas attiecas uz ES vai — noteiktos gadījumos — dalībvalstu ārējām attiecībām ar attiecīgo trešo valsti.

Tā kā Parlamenta sasaukuma termiņš strauji tuvojas beigām, referents vēlas drīzumā pieņemt Eiropas Parlamenta sarunu pilnvarojumu, lai nodrošinātu teksta progresīvu izstrādi, kas turpmāk būtu jāatspoguļo arī ES vīzu politikā.

PIELIKUMS. VIENĪBAS VAI PERSONAS, NO KURĀM REFERENTS IR SAŅĒMIS PIENESUMU

Saskaņā ar Reglamenta I pielikuma 8. pantu referents apliecina, ka, gatavojot ziņojuma projektu, pirms tā pieņemšanas komitejā, viņš ir saņēmis pienesumu no šādām vienībām vai personām:

Vienība un/vai persona
College Green Group Ltd

Par šī saraksta sagatavošanu ir atbildīgs vienīgi referents.